

**Heel de wereld
mag het weten**
Mantelzorgers in de
bloemetjes gezet

• 20 jaar thuisbegeleiding
• Refertelijst aangepast

Nieuwe regeling arbeidshandicap Alles gecentraliseerd in w

Door de hervorming Beter Bestuurlijk Beleid van de Vlaamse overheid werd het luik Tewerkstelling voor personen met een handicap uit het VAPH gelicht en ondergebracht bij de VDAB. Wat verandert en wat blijft? Een overzicht.

Voor nieuwe cliënten

Meent u nood te hebben aan gespecialiseerde ondersteuning of hulpmiddelen tijdens uw traject naar werk of tijdens uw tewerkstelling, en hebt u daar nog geen ticket voor verkregen van het VAPH? Dan kunt u naar de werkwinkel in uw buurt gaan, of u surft naar de website www.vdab.be/arbeidshandicap. Op die site staat alle informatie over de bijzondere tewerkstellingsondersteunende maatregelen en u kunt er ondersteuning en hulpmiddelen aanvragen. Voor meer informatie kunt u ook bellen naar het gratis nummer 0800 30 700 (elke werkdag van 8 tot 20 uur). Het is in elk geval de bedoeling dat iedereen die vroeger in aanmerking kwam voor ondersteuning en

begeleiding, ook in het nieuwe systeem bij de VDAB wordt geholpen.

Tussenkomen voor doventolken, arbeidsgereedschap of arbeidspostaanpassingen zijn al mogelijk tijdens een traject naar werk of sollicitatie. Ook verplaatsingskosten van de tolk worden vergoed.

De belangrijkste vernieuwing is de omvorming van de twee loonkostsubsidies VIP en CAO 26 naar de Vlaamse ondersteuningspremie (VOP) voor de werkgever die een werknemer met een arbeidshandicap tewerkstelt. In het eerste jaar van tewerkstelling bedraagt de premie 40 % van de loonkost, daarna 30 % en vanaf het

vijfde jaar 20 %. De premie wordt gebaseerd op het werkelijke loon. Een hogere premie is mogelijk, maar pas na een werkplekbezoek van de arbeidsspecialist van de VDAB.

Een belangrijke vernieuwing is ook de uitbreiding van de VOP naar lokale besturen voor nieuwe aanwervingen en naar het onderwijspersoneel. Ook startende zelfstandigen of zelfstandigen die een handicap oplopen, kunnen bij de VDAB terecht voor een VOP.

Voor bestaande cliënten

Heel wat mensen hebben in het verleden van het Vlaams Fonds of het VAPH een ticket gekregen om bijvoorbeeld in een beschutte

erkwinkel

werkplaats te werken, of om aanpassingen aan de werkpost terugbetaald te krijgen. Voor hen verandert er niets. Het ticket voor de beschutte werkplaats blijft geldig, de aanpassing blijft uiteraard bestaan. Als ze nog niet is uitgevoerd, blijft u er recht op hebben.

Als u nieuwe aanpassingen wilt, bijvoorbeeld omdat u van werk verandert, of als u voor het eerst in een beschutte werkplaats wilt gaan werken, of als uw arbeidshandicap verergert, dan moet u voortaan niet meer bij het VAPH aankloppen. Voor alles wat met werk te maken heeft, is er sinds 1 oktober 2008 één adres: de werkwinkel in uw buurt. Het adres vindt u onder meer op www.werkwinkel.be.

Er is er een jarig!

Zorgvorm Thuisbegeleiding 20 jaar erkend

Twintig jaar geleden werd de eerste thuisbegeleidingsdienst in Vlaanderen erkend. Toen werden die diensten meestal nog onder de noemer 'vroegbegeleiding' gerangschikt. Intussen zijn ze uitgegroeid tot thuisbegeleidingsdiensten voor gezinnen met kinderen, jongeren én volwassenen.

De eerste thuisbegeleidingsdiensten ontstonden op het einde van de jaren zeventig. Ze hadden verschillende invalshoeken maar dezelfde doelstelling: gezinnen thuis ondersteunen in de opvoeding van een kind met een handicap. In 1988 werd de werking van de thuisbegeleidingsdiensten officieel erkend. De 22 thuisbegeleidingsdiensten hebben zich verenigd in het SWOT-V, een Vlaams overlegplatform dat de belangen van de zorgvorm Thuisbegeleiding behartigt.

Thuisbegeleidingsdiensten richten zich tot gezinnen met een minder- of meerderjarig kind met een motorische, zintuiglijke of verstandelijke handicap, of met autisme. Voor kinderen is de begeleiding gericht op handicapspecifieke ontwikkelingsstimulatie en op de pedagogische en psychosociale ondersteuning van de ouders. Voor de jongeren en volwassenen ligt de focus op het samenleven met een persoon met een handicap, rekening houdend met zijn of haar mogelijkheden en beperkingen.

Kenmerken van deze ambulante werkvorm:

- begeleiding in de natuurlijke woon- en leefomgeving van de persoon met een handicap,
- zelfzorg stimuleren,
- een interdisciplinaire benaderingswijze garanderen,
- laagdrempelig aanbod met relatief lage maatschappelijke kost,
- vraaggerichte werking.

Centraal blijft het gezin staan: niet alleen de persoon met een handicap wordt ondersteund, maar (vooral) ook het gezin zelf. En ook broers en zussen of bijvoorbeeld grootouders kunnen bij de begeleiding worden betrokken.

Een welve

Bijna 1 op 10 Vlamingen zorgt dag in dag uit voor een ziek familielid of een hulpbehoevende vriend. De Vlaamse overheid heeft nu een actie opgezet om al die mantelzorgers extra in het zonnetje te zetten.

De campagne is bedoeld om mantelzorgers een steuntje in de rug te geven en ze extra te bedanken. Ze werd samen met de mantelzorgverenigingen voorbereid, maar richt zich in de eerste plaats tot de mantelzorgers die nog niet bekend zijn bij de overheid of bij verenigingen.

'Dat is trouwens ook de grootste groep', zegt Liesbeth Van Huffelen, communicatieadviseur van het Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin. 'Ze zorgen gewoon voor hun hulpbehoevende of zieke ouders of kind, en vaak zien ze dat niet als mantelzorg. Ook aan die mensen willen we aandacht geven.'

'Daarnaast willen we ook bekendmaken welke ondersteuning er is. Mantelzorgers hebben de neiging om *hun plan te trekken*, maar soms gaat het niet alleen. Je moet goed opletten dat je niet te veel hooi op je vork neemt, want dat wreekt zich op termijn.'

Waarheen voor ondersteuning?

Wie voor een ander zorgt, heeft daar voldoening van en krijgt vaak heel veel genegenheid terug. Maar mantelzorg kan ook zwaar zijn. Gelukkig is er ondersteuning.

Ziekenfonds, OCMW. De dienst maatschappelijk werk van het ziekenfonds en de sociale dienst van het OCMW maken u graag wegwijs in de verschillende mogelijkheden tot ondersteuning, zoals schoonmaakhulp, gezinszorg, oppas-

hulp, tijdelijke opvang, hulpmiddelen en financiële tegemoetkomingen. Ze verlenen u informatie en advies en begeleiden u in het zorgtraject.

Verenigingen mantelzorg. Als mantelzorger kunt u ook aankloppen bij een erkende vereniging van gebruikers en mantelzorgers. Die verenigingen verspreiden een informatieblad, bieden een luisterend oor en behartigen de gemeenschappelijke belangen van zorgbehoevende personen en hun mantelzorgers.

rdiend bedankje

Dé boodschap is dan ook: bezint eer ge begint. 'Voor je aan mantelzorg begint, is het het best om je goed te informeren. Bespreek met de zorgbehoevende persoon, gezinsleden en eventuele andere zorgverleners hoe je de zaken gaat aanpakken. En zorg ervoor dat je een beetje ruimte voor jezelf houdt. Win informatie in over de ondersteuning waarop de zorgbehoevende persoon en jijzelf kunnen rekenen: schoonmaakhulp, gezinszorg, oppashulp, tijdelijke opvang, financiële tegemoetkomingen, enzovoort.'

Bedankje

Maar in de eerste plaats is de campagne natuurlijk bedoeld om mantelzorgers in het zonnetje te zetten. 'De opzet is dat niet de overheid de campagne stuurt, maar juist de omgeving van de mantelzorgers zelf. Op de website www.heeldewereldmaghetweten.be kun je zelf affiches en kaartjes aanmaken om iemand te bedanken. En in november konden mensen ook een bedankje inspreken op een centraal nummer. Verschillende van die bedankjes zijn uitgezonden op de radio.'

Op die manier gaf de campagne letterlijk een stem aan de honderdduizenden mensen die een inspanning doen voor hun familie of vrienden.

Meer info:

☎ 1700 (gratis nummer)

💻 www.heeldewereldmaghetweten.be

In Vlaanderen en Brussel zijn er vijf erkende mantelzorgverenigingen actief. Hun adressen:

Steunpunt Thuiszorg

Sint-Jansstraat 32-38 - 1000 Brussel

☎ 02 515 03 94

✉ steunpunt.thuiszorg@socmut.be

💻 www.steunpunt-thuiszorg.be

Ondersteuning in Thuiszorg

Livornostraat 25 - 1050 Elsene

☎ 070 22 25 04

✉ oit@mut400.be

💻 www.lieverthuis.be

Ziekenzorg CM

Haachtsesteenweg 579 bus 40 - 1031 Schaarbeek

☎ 02 246 47 76

✉ mantelzorg@cm.be

💻 www.ziekenzorg.be

Ons Zorgnetwerk

Remylaan 4B - 3018 Wijnmaal

☎ 016 24 49 49

✉ onszorgnetwerk@kvlv.be

💻 www.onszorgnetwerk.be

Werkgroep Thuisverzorgers

Groeneweg 151 - 3001 Heverlee

☎ 016 22 73 37

✉ info@werkgroepthuisverzorgers.be

💻 www.werkgroepthuisverzorgers.be

💻 www.mantelzorglijn.be

Vermijd de valkuilen

Lieve Belmans is educatief medewerkster van Ons Zorgnetwerk, een van de vijf mantelzorgverenigingen in Vlaanderen. Die verenigingen zorgen onder meer voor praktische hulp en contact met mede-mantelzorgers, en ze hebben een doorverwijsfunctie naar andere ondersteunende diensten. Zij zet de vier belangrijkste valkuilen voor mantelzorgers op een rijtje – en hoe je ze kunt vermijden.

Valkuil 1: niet beseffen dat je mantelzorgers bent

'Zeker bij de zorg voor ouderen gebeurt dat vaak, omdat de situatie vaak heel geleidelijk evolueert. Je ouders kunnen het gras niet meer afrijden of de bladeren niet meer uit de dakgoot halen, dus doe je dat natuurlijk voor hen. Maar wat later kunnen ze zich ook niet meer wassen, enzovoort. Je begint steeds meer te doen, vaak zonder dat je het zelf in de gaten hebt.'

'Eigenlijk zou je dan rond de tafel moeten gaan zitten en afspraken maken om de taken goed te verdelen. Want vaak neemt in het begin één iemand die de taak op zich – bijvoorbeeld de oudste broer, of degene die het dichtste woont. Maar op den duur denkt die: *de rest mag ook eens iets doen.*'

Valkuil 2: terugvallen in oude patronen

'De oudste broer die altijd alles mag oplossen: dat kan vervelend zijn. Maar al even vervelend is dat de benjamin van de familie niks *mag* doen. Alleen al daarom is het goed om afspraken te maken.'

Valkuil 3: isolatie

'Vooral in de zorg voor mensen met een handicap is dat een belangrijke valkuil. Ouders zorgen voor hun kind met een handicap, en belanden zo in een andere leefwereld dan hun leeftijdsgenoten. ➡

Je gaat niet meer samen weg, kunt veel minder mee op uitstapjes, en de sociale contacten verminderen.'

'Je moet er in elk geval op letten dat je draagkracht behouden blijft. Het kan al helpen om even een tijdelijke hulp te nemen, om een paar dagen op adem te komen.'

Valkuil 4: jargon

'Elke sector heeft zijn eigen vakjargon. Maar in de welzijnssector lopen niet alleen veel professionelen rond, maar vooral ook veel leken. Dan is vakjargon een drempel. Mensen die 'familiale hulp' zoeken, weten vaak niet dat ze eigenlijk een 'dienst gezinszorg' moeten contacteren. Als mantelzorgvereniging kunnen we de mensen wegwijs maken.'

Klare taal Mantelzorg

Een mantelzorger is iemand die regelmatig zorg verleent aan iemand uit zijn of haar onmiddellijke omgeving. Sommige mantelzorgers zorgen voor een chronisch ziek kind, een partner met een handicap of een dementerende ouder. Anderen voor een zus, een vriendin of een buurman die gedurende kortere tijd op zorg aangewezen is.

Meestal denkt men bij mantelzorg aan lichamelijke en materiële hulp. Maar emotionele steun is minstens even belangrijk en noodzakelijk. En mantelzorg is ook niet noodzakelijk synoniem met thuiszorg.

Volgens de recentste, globale tellingen zouden er ongeveer 600.000 mantelzorgers zijn in Vlaanderen. Dat is 10 % van de bevolking. Ongeveer 60.000 van hen zijn aangesloten bij een zorgnetwerk.

Prinses

Vormingscentrum Handicum heeft een mooi prentenboek met cd uit voor kinderen in de tweede en derde kleuterklas en het eerste en tweede leerjaar: *Prinses Waarom*. Het verhaal, de muziek en de illustraties zijn tot stand gekomen door de samenwerking tussen getalenteerde mensen met en zonder handicap.

Prinses Waarom is een grappig verhaaltje met uitnodigende tekeningen. Via het verhaal van Prinses Waarom (die uiteraard nogal vaak 'Waarom?' vraagt en altijd het laatste woord

Aanpassingen refertelijst

De refertelijst met hulpmiddelen en aanpassingen waarvoor het VAPH een tegemoetkoming verleent, wordt regelmatig aangepast. Op 1 januari 2009 zijn er opnieuw een aantal wijzigingen.

Ten eerste zijn er nieuwe tegemoetkomingen, zoals bijvoorbeeld het hydraulisch doorzaksysteem om gemakkelijker in een auto te kunnen. Het doorzaksysteem verlaagt de achterzijde van de auto zodat de persoon met een handicap eenvoudig met zijn of haar rolstoel in het voertuig kan rijden.

Voorts wordt een aantal refertebedragen aangepast aan de marktsituatie. Zo wordt de terugbetalingswijze voor FM-apparaat opgesplitst in tegemoetkomingen voor zenders en ontvangers. Daarmee volgt het VAPH de huidige markttrends.

Daarnaast worden enkele lijsten aangevuld met hulpmiddelen die tot nog toe alleen op andere plaatsen in de refertelijst voorkwamen. Er wordt ook een specifieke lijst van tegemoetkomingen gecreëerd voor personen met beperking van de intellectuele of andere mentale functies.

U kunt de meest actuele refertelijst raadplegen op de website van het VAPH (www.vaph.be).

Waarom

*Het zweet drupt een beetje van onder mijn kroontje.
Ik voel me een gestoomd prinsessenboontje.
Waarom geen verkoeling?
Wat is de bedoeling van deze warme dag?
Waarom niet een beetje, waarom
niet een ietsiepietsiebeetje storm?*

(uit Prinses Waarom)

wil hebben) leren de kinderen dat mensen met een handicap niet zo 'anders' zijn dan we op het eerste gezicht zouden denken. Ze maken kennis met verschillende vormen van diversiteit en creativiteit. Het boekje bevat een cd met het verhaal, muziek, illustraties en sfeerbeelden van het ontstaansproces.

Er is een gratis map voor leerkrachten en ouders die het boekje verder uitdiept met bedenkingen en doe-opdrachten. Zo kan *Prinses Waarom* gemakkelijk in de klas worden gebruikt. Een aanrader!

Meer info:

Prinses Waarom is te koop in de boekhandel voor € 18,95, cd inbegrepen. U kunt het boekje ook bestellen via Handicum en Uitgeverij Abimo. Meer info:
www.handicum.be/prinses-waarom
www.abimo-uitgeverij.com

Vzw Handicum
Schoolstraat 3
9960 Assenede
☎ 09 344 98 92
☎ 09 343 03 42
✉ info@handicum.be

Vraagje voor het VAPH?

☎ www.vaph.be

PAB

☎ 0800 97 907 (gratis)
✉ pab@vaph.be

Provinciale Afdelingen

(voor vragen over uw persoonlijk dossier)

Prov. Afd. Antwerpen

Potvlietlaan 5, 2600 Berchem
☎ 03 270 34 40
☎ 03 270 34 41
✉ antwerpen@vaph.be

Prov. Afd. Vlaams-Brabant

Brouwersstraat 3, 3000 Leuven
☎ 016 31 12 11
☎ 016 31 12 29
✉ leuven@vaph.be

Prov. Afd. Limburg

Ilgatlaan 7, 3500 Hasselt
☎ 011 27 43 54
☎ 011 28 51 09

✉ hasselt@vaph.be

Prov. Afd. Oost-Vlaanderen

Kortrijksesteenweg 788, 9000 Gent
☎ 09 269 23 11
☎ 09 269 23 39
✉ gent@vaph.be

Prov. Afd. West-Vlaanderen

Magdalenastraat 20, 8200 Brugge
☎ 050 40 67 11
☎ 050 39 36 80
✉ brugge@vaph.be

Antennepunt Brussel

Sterrenkundelaan 30 – lokaal 004
1210 Brussel
☎ 02 225 84 62
☎ 02 225 84 05
✉ brussel@vaph.be
Open op maandag en woensdag van 9.15 tot 12.15 u. en van 14 tot 16 u.
(in juli en augustus alleen op woensdag)

Communicatiedienst

(voor algemene vragen)
Sterrenkundelaan 30, 1210 Brussel
☎ 02 225 85 97
☎ 02 225 84 05
✉ informatie@vaph.be

Centrale Registratie Zorgvragen

Antwerpen

Coördinatiepunt Handicap
Provincie Antwerpen
Boomgaardstraat 22 bus 100, 2600 Berchem
☎ 03 240 61 78
☎ 03 240 61 62
✉ greet.smeyers@welzijn.provant.be

Limburg

Coördinatiepunt Handicap
Provincie Limburg
Universiteitslaan 1, 3500 Hasselt
☎ 011 23 72 18
☎ 011 23 82 80
✉ coördinatiepunthandicap@limburg.be

Oost-Vlaanderen

Coördinatiepunt Handicap
Provincie Oost-Vlaanderen
Provinciaal administratief centrum
W. Wilsonplein 2, 9000 Gent
☎ 09 267 75 28
☎ 09 267 75 99
✉ leen.de.caluwe@oost-vlaanderen.be

Vlaams-Brabant

Coördinatiepunt Handicap
Provincie Vlaams-Brabant

Provincieplein 1, 3000 Leuven
☎ 016 26 73 06
☎ 016 26 73 01
✉ handicap@vlaamsbrabant.be

West-Vlaanderen

Coördinatiepunt Handicap
Provincie West-Vlaanderen
Hoefijzerlaan 38, 8000 Brugge
☎ 050 34 98 63
☎ 050 34 98 72
✉ rog@west-vlaanderen.be

Brussels Aanmeldingspunt voor Personen met een Handicap (BRAP)

(voor vragen rond handicap in Brussel)
Naaldstraat 23, 1070 Brussel
☎ 02 505 60 95
☎ 02 523 96 09
✉ brap@vzwcad.be
☎ www.brap.be

Kennis- en Ondersteuningscentrum (KOC)

Sterrenkundelaan 30, 1210 Brussel
☎ 02 225 86 61
☎ 02 225 84 05
✉ koc@vaph.be
☎ www.koc.be

'Meer evenwicht'

Mantelzorg
in de praktijk

Gust en Dianne Boonen zijn de ouders van Jan (33). Door complicaties bij de bevalling heeft Jan een fysieke en licht verstandelijke handicap. 'In feite heeft Jan 24 uur op 24 hulp nodig', zeggen zijn ouders.

Dat Jan een handicap zou hebben, was van bij het begin duidelijk: hij mist een deel van zijn arm. 'Maar het viel ons al gauw ook op dat Jan nog altijd niet kon lopen op de leeftijd dat zijn broer dat wél al deed', zeggen Gust en Dianne. 'De dokters zegden ons altijd dat we ons geen zorgen moesten maken en dat Jan misschien gewoon een beetje trager was dan anderen. Toen duidelijk werd dat Jan in een rolstoel zou zitten, hadden we net ons huis gebouwd. Met veel trappen.'

In het begin ging Jan naar een internaat in de buurt. Later, toen hij ouder werd, koos hij voor een dagcentrum waar hij zich goed thuisvoelt. 's Avonds blijft hij thuis. 'Hij heeft graag zijn vrijheid, dus een voorziening vonden we minder geschikt. Ook op reis gaat hij niet graag in groep. Op vaste uren eten, slapen, opstaan – dat is niets voor hem. Daarom zijn we ook jarenlang met een caravan op reis geweest. En toen die versleten was en we een andere reisformule wilden uitproberen, heeft hij heel duidelijk gemaakt dat zijn voorkeur toch naar de caravan uitging.'

De eenzame fietser

'Het is prettig dat we Jan thuis kunnen houden, maar het is zeker niet te onderschatten', zegt Gust. 'Nu ben ik met pensioen, maar tot voor kort werkten we nog allebei. Een personeelsfeestje met mijn collega's zat

er meestal niet in, want om 17 uur kwam Jan thuis. En je doet ook veel minder als koppel. We doen alles samen met Jan. Ofwel blijft één van ons tweeën thuis en gaat de ander bijvoorbeeld eens fietsen. Maar ja, fietsen op je eentje – wie doet dat?'

'Daarom waren we ook bij de eersten die een PAB hebben aangevraagd. Voor ons is dat een enorm verschil. Je geeft natuurlijk een deeltje van je privacy op, maar het betekent wel dat we meer tijd hebben voor onszelf. Vroeger konden we vaak niet naar een trouwfeest, nu kunnen we vooraf vastleggen dat de PAB'er dan langskomt.'

Evenwicht

'We zijn zelfs weer beginnen te fietsen', zegt Dianne. 'Dat eerste tochtje – je kunt niet geloven hoeveel deugd dat deed. Het was maar een paar kilometer ver, maar toch! De PAB'ster neemt Jan ook geregeld mee naar concerten. Vroeger deden wij dat, maar ja – het is toch beter dat je daar met jongere mensen naartoe gaat.'

'We zijn blij dat we Jan thuis kunnen verzorgen. Maar eigenlijk hebben we pas nu gemerkt dat we toch dingen misten. We gingen nog maar zelden met vrienden op reis. De mensen vroegen het op den duur ook niet meer, want ze weten dat je toch niet meekunt. Nu is er wat meer evenwicht gekomen.'

Handblad is een driemaandelijks serviceblad van het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap. Verantwoordelijke uitgever: Laurent Bursens, Sterrenkundelaan 30, 1210 Brussel. Huisstijl: CIBE. Redactie en realisatie: Jansen & Janssen - www.jaja.be.

Volgend nummer: 15 maart 2009.